

ก บ เฒ่า นั ง เฝื า ก อ บั ว

พวกเราเป็นผู้มีบุญวาสนามาก เพราะพระพุทธเจ้าตรัสว่าการที่พระพุทธเจ้า
จะมาตรัสรู้ในโลกนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก

เราจะได้พบท่านก็ยาก เมื่อพบท่านแล้วจะได้ฟังธรรมท่านก็ยาก ได้ฟัง
ธรรมแล้วจะได้บวชปฏิบัติอยู่ใกล้ท่านก็ยาก หรือแม้แต่บวชแล้วจะมีศรัทธาก็ยาก
ก็ลำบาก ท่านว่าอย่างนั้น ผู้บวชแล้วเข้าไม่ถึงพระพุทธเจ้าก็มีนะ อย่างนี้กว่าถ้าบวช
แล้วจะได้เข้าใกล้พระพุทธเจ้า ถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยของท่าน ก็ไม่ได้
ชื่อว่าเข้าใกล้พระพุทธเจ้า ให้พากันเข้าใจ ดังนั้น ผู้รู้จะเกิดขึ้นภายในจิตใจของ
มนุษย์ ให้รู้แจ้งแทงตลอดนี้จึงทำได้ยาก บุคคลที่มีเจตนามีศรัทธามาสอนพวกเรา
ให้เกิดความรู้ความเห็นในความดีความชั่ว ในบุญในบาปนี้ก็ยาก และจะได้ฟัง
ธรรมของท่านนั้นก็ยาก

อย่างเราฟังธรรมกันโดยทั่วไปทุกวันนี้ ก็ฟังแต่นิทานพื้นบ้านเรื่องการเกิด
บ้าง สิ้นชัยบ้าง แต่งอ่อนแต่งแก่บ้าง ฟังกันเล่นๆ อันนั้นไม่ใช่ธรรมะของ
พระพุทธเจ้า เป็นนิยายฟังกันสนุกเฉยๆ ถ้าฟังธรรมพระพุทธเจ้ามันได้บุญนะ ได้

ในปัจจุบันนี้แหละ ธรรมที่จะสอนสัตว์ทั้งหลายนั้นไม่ใช่ง่าย ถ้าคำสอนใดไม่เป็นไปเพื่อหายทุกข์ ลดมานะ ละความชั่วแล้ว ก็ไม่ใช่ธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นธรรมของพวกเขาเดียรถีย์ ของพวกชาวนิครนธ์ มันไม่ได้เห็นความจริง ไม่ได้ระบายนความทุกข์ออกจากใจ ไม่หายสงสัย ยังไม่ถูกธรรมะ

ผู้ไม่ได้ปฏิบัติธรรมะ ฟังธรรมะแล้วจะปฏิบัติธรรมะนั้นยาก มันยากจะได้เห็น ยากจะได้ฟัง ธรรมะของพระพุทธเจ้านั้นควรรู้ได้ ไตร่ตรองและเห็นตามความเป็นจริงได้ ท่านไม่ได้สอนต่ำสอนสูงอะไร ท่านสอนพอดี สอนธรรมดาตามบุคคล เหมือนอย่างเด็กตัวเล็กๆ มีกำลังน้อย ท่านก็ไม่ให้แบกหนัก ให้แบกพอดี มันก็แบกไปได้ ผู้ใหญ่มีกำลังมาก ท่านก็ให้แบกสมกับกำลังของผู้ใหญ่ นี่ก็ได้ประโยชน์ เรื่องมันเป็นอย่างนี้

อันนี้ฉันใด พวกเราจะมีวัดวาอารามปฏิบัติอย่างนี้ก็หายาก ไม่มีทุกกาลนะโยม มีเป็นบางครั้งบางคราว นานๆ เราจึงจะได้พบครั้งหนึ่ง บางคนบุญไม่มี วาสนาไม่ถึงก็ไม่เห็น อย่างนี้ก็มี

อาตมาเห็นโยมคนหนึ่งอยู่บ้านอาตมา (บ้านก่อ) บ้านอยุธยา วัด แก่ไปไหนมาไหนก็เดินผ่านวัดทุกวัน แต่ไม่รู้จักอะไร แก่เคยฟังเทศน์ ก็ฟังแต่แหล่มหัทธิแหล่ใส่หูจนหูจะหนวก ก็ไม่รู้จักธรรมะ ต่อมาย้ายบ้านไปอยู่อำเภอวานรนิวาส โชคดีที่ได้ไปฟังธรรม เห็นบุญเห็นบาป เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา กลับมาคราวนี้เลยบวชเป็นพระ แก่บอกว่า “มันชั่วจริงๆ ครับท่านอาจารย์” นี่แหละอยู่ใกล้วัด น่าจะได้บุญได้กุศล แต่ไม่รู้เรื่อง สมกับที่ท่านว่า

กบเข่านั่งเฝ้ากอบัว อยู่บนหัวกลิ้งบัวบ่ต้อง
แมงกุ่ม่องบินผ่านแอ้วมา เอาเกชาดอกบัวไปจ้อย

กบอยู่กอบัวแต่ไม่รู้จักบัว ดอกบัวจะบานจะตูม จะร่วงจะโรยก็ไม่รู้เรื่อง วันดีคืนดีอาจโดนด้ามเสียมเขาหกรอก นี่ฉันใด ตาแก่คนนั้นก็เหมือนกัน อาตมาเคยเทศน์ให้ฟังว่า กบเข่านั่งเฝ้ากอบัว นี่บรรพบุรุษเราท่านว่าไว้ถูก อยู่ใกล้วัด

โกลั้วน้ำจะรู้จักกรรมะ แต่ไม่รู้เรื่องเลย หนีจากบ้านไปอยู่ที่อำเภอวานรฯ จึงได้ไปพึ่งเทศน์พระกรรมฐานที่โน่น นี่ท่านว่า ัมโม จะ ทูลละโม โลก การที่จะได้พึ่งธรรมพระพุทเจ้าเป็นการยาก การทำบุญจะถูกบุญนี้ก็ยาก นี่ก็ลำบาก บุญกุศลจะเกิดขึ้นกับจิตใจก็ยากลำบาก เพราะอะไร เพราะกระຈກเรามันไม่สว่าง ยังไม่มีปัญญา พวกเราจงเข้าใจ

พระพุทเจ้าของเราทรงเคยเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง ตั้งแต่เป็นสัตว์สาวสิ่งขนาดนกกระจาบ โตถึงช้าง หรือในระหว่างที่เป็นมนุษย์ ท่านก็เป็นหมดทุกอย่าง เป็นคนร่ำคนรวย เป็นคนยากคนจน ท่านก็ได้ผ่านมา เราก็เหมือนกัน จะอยู่ปายอยู่เขา ไม่รู้จักศีลรู้จักกรรมก็ไม่ต้งน้อยอกน้อยใจ เพราะบุญของเรามีอยู่เท่านั้น แต่เราสามารถทำได้ถ้าจะทำ มือเราก็มี ร่างกายเราก็มี ตาหูเราก็มี ได้เห็นได้ยินได้ฟัง มีผู้แนะนำพร่ำสอนอยู่ นี่เรียกว่าสะสมทุนของเรา คือเราจะลงมือทำมาค้าขายวันไหนก็ได้ เพราะสมบัติเรามีแล้ว มีสมบัติแล้ว มีเครื่องรับแล้ว เมื่อได้ของไม่ดี เราทำให้มันดีได้ มันผิดทำให้ถูกก็ได้ มันแก้ได้

พระพุทเจ้าหรือสาวกทั้งหลายก็ดี ท่านไม่ได้เป็นพระอรหันต์มาก่อน ท่านเคยเป็นชาวไร่ชาวนา ขี้เหล้าเมายา เป็นคนล็กเล้กขโมยน้อยมาเหมือนกัน คือยังไม่รู้จักบาป บุญ คุณ โทษ คนไม่รู้จักก็ทำอะไรได้ทุกอย่าง แต่เมื่อรู้แล้ว ท่านก็เลิก ท่านก็ละ ถอนออกมาได้ พึ่งธรรมแล้วเข้าใจ รู้นั่นรู้นี่ ตรัสรู้ธรรมะได้

เรื่องตรัสรู้ธรรมะ เราได้ยินว่า พระพุทเจ้าตรัสรู้ธรรมะ ก็นี่ถือว่าเป็นเรื่องของท่านทุกอย่าง ไม่ใช่ะ เป็นเรื่องของเราทุกคนก็ได้ อันไหนรู้แล้ว ละนั่นแหละเป็นเครื่องหมายของเรา เหมือนเราเคี้ยวกินอะไรบางอย่าง รู้สึกคัน รู้แล้วก็คายทิ้ง ความรู้ชนิดนี้แหละ ปุณฺณเราควรรู้ เหมือนหวักลอยเมื่อรู้ว่ามันคันกินไม่ได้ เรายังจะกินอยู่หรือ ก็มีแต่จะทิ้งเท่านั้น มันรู้แบบนี้แหละ

ที่นี้รู้ซึ่งเข้าไปกว่านั้นอีก รู้ว่าอันนี้ดี อันนี้ไม่ดี มันผิด ไม่เป็นประโยชน์ เตือนร้อนทั้งแก่ตนและผู้อื่น พิจารณาแล้วรู้ได้ นี่เรียกว่าความรู้อันหนึ่ง ถ้ามันรู้

ตามความเป็นจริงแล้ว ไม่มีอะไรสามารถคลี่คลายจิตใจของเราได้ อย่างเราจะทำดี ใครว่าไม่ดีอย่างไรเราก็ไม่ทิ้ง เราทำถูกอยู่ ใครว่าผิดเราก็ไม่ทิ้ง เราไม่บ้า เขาว่าบ้า เราก็ไม่ทิ้งไปเป็นบ้าอย่างเขาว่า แต่คนเราชอบทิ้งเจ้าของ เราไม่บ้า เขาว่าบ้าก็โกรธเลยเป็นบ้าอย่างเขาว่า เราทำดีเขาว่าไม่ดี ไปโกรธเขา เลยไปเอาของไม่ดีกับเขามันทิ้งเจ้าของอย่างนี้แหละ ไม่รู้ตามความเป็นจริงของเจ้าของ

ภาษาธรรมะที่พระพุทธเจ้าท่านสอนนั้น ก็สอนให้แก่พวกเราทั้งหลายนี้แหละ พวกเราที่เป็นปุถุชนให้เป็นอริยชน เหมือนเราจะสร้างบ้านเรือน เราก็ต้องหาสิ่งที่ยังไม่สำเร็จ จะเป็นเสาเป็นช่อเป็นแป ฯลฯ มันไม่ได้สำเร็จมาเลยทีเดียวยุทธเราต้องไปแปลงสภาพมันขึ้นมา เสาเรือนก็ดี เดิมเกิดจากไม้ที่มันยาวมันคดอยู่ ซึ่งรวมอยู่กับต้นไม้นั้นแหละ เราต้องไปเลื่อย ไปแปรรูปออกมา คนฉลาดก็สามารถนำเอามาสร้างบ้านเรือนได้

เราก็เหมือนกัน ยังเป็นปุถุชนอยู่ มีลูกมีเมีย มีอะไรต่างๆ เป็นธรรมดาของโลก แต่ถ้าเรารู้จักการภาวนา รู้จักธรรมะแล้ว ก็สามารถระบายสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ดีออกได้ ไม่วันนี้ก็พรุ่งนี้ ไม่น้อยก็มาก เหมือนกับเราแบกของหนัก เมื่อเอาทิ้งไปที่ละน้อยๆ ทิ้งบ่อยๆ มันก็เบาได้ เมื่อทิ้งไปๆ ผลที่สุดก็วางหมด เหมือนกับเราแบกไม้พื้้นนั้นแหละ เมื่อถึงกระท่อมก็ทิ้งโครมเลย มันก็เบาเห็นไหมละ นี่ความเบาเป็นอย่างนี้

ความชั่วทั้งหลายที่เราทำมามันหนักใจของเรา เราค่อยฝึกหัดปฏิบัติไปๆ ใจมันก็ค่อยสว่างไสว ของยากก็เลยกายเป็นของง่าย ของมืดมันก็สว่าง ของสกปรกมันก็สะอาด รู้จักหลักประพจน์ปฏิบัติอย่างนั้น รู้เรื่องอย่างนั้นก็คือธรรมะ ถ้าไม่รู้เรื่องท่านบอกว่าอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างนี้ เราก็ไม่รู้อะไร

คนเราถ้าไม่ได้อบรมธรรมะก็เหมือนกับนักมวยที่ไม่ได้ซ้อม หรือเหมือนหมอลำที่ไม่ได้เรียน ถึงเวลาก็ขึ้นเวทีเลย จะเป็นอย่างไร จะน่าฟังไหม จะน่าฟังได้

อย่างไร เพราะไม่ได้ท่องกลอนลำเลย มวยไม่ได้ซ้อมก็เช่นกัน พอขึ้นเวที คู่ชก เขาก็จะเลือกชกเอาตามใจชอบ นั่นแหละ

ฉันใด เราอยู่กับลูกหลาน กับสิ่งของ สกนธ์ร่างกาย ล้วนแต่เป็นของ ไม่จีรังยั่งยืน เป็นอนิจจัง คือไม่เที่ยง วันนี้เสียไป พรุ่งนี้ได้มา วันนี้ดีใจ พรุ่งนี้เสียใจ มันเป็นอย่างนี้ เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา เพราะอนิจจังมันไม่เที่ยงไม่แน่นอน ทั้งภายนอกภายในสกนธ์ร่างกาย ไม่แน่นอนทั้งนั้น วันนี้ดี พรุ่งนี้อาจเจ็บโน่น ปวดนี่ก็ได้ มันเป็นอย่างนั้น ถ้าคนไม่เข้าใจก็น้อยอกน้อยใจในสิ่งเหล่านี้ ว่าทำไมจึงเป็นอย่างนี้ อัศจรรย์ตา อัศจรรย์ ธรรมภายใน ของภายในคือสกนธ์ร่างกาย ของเราเนี่ย บางทีเจ็บโน่นปวดนี้ เจ็บขา ปวดท้อง มันไม่แน่นอน พหิทธา อัศจรรย์ ธรรมภายนอก คือของผู้อื่นหรือสิ่งของต่างๆ เช่น ต้นไม้ ภูเขา เป็นต้น

พวกเรา มีทั้งโยมผู้หญิง โยมผู้ชายก็เหมือนกัน ถ้าพูดไม่ถูกใจก็โกรธ ถ้าพูดถูกใจก็หัวเราะ เอามะขามเปรี้ยวมาให้ทานก็หลับตาหยาไปทุกคนเหมือนกัน นั่นแหละ ถ้าหวานก็หวานเหมือนกัน มันเหมือนกันโดยสัญญาณ ลักษณะจิตใจนี้ ก็เหมือนกัน สิ่งทั้งหลายเหล่านี้แหละที่เราอาศัยอยู่ เคยรู้เรื่อง แต่คนเราไม่เป็น อย่างนั้น อันนี้ของเรา อันนั้นของเขา อันนี้ของฉัน อันนั้นของคุณ เกิดเรื่อง เกิดราวจนยิงกันฆ่ากัน ความจริงมันไม่มีอะไรสักอย่าง เมื่อยังอยู่ก็ทำมาหากินไป ผลที่สุดแล้วก็ไม่ได้เอาอะไรไปหรอก ตอนมาก็ไม่ได้เอาอะไรมา เวลาไปก็ไม่ได้เอาอะไรไป ทำมาไว้ตรงนี้ก็ทิ้งตรงนี้ ถ้าคนรู้จักธรรมะแล้วก็ผ่อนผันได้ อภัยกันได้ บางสิ่งบางอย่างผู้ไม่รู้จะรักก็เอาแล้ว ไม่ยอมกัน

อาตมาเคยเห็นหมาตัวหนึ่ง เอาข้าวให้มันกิน มันกินแล้วกินไม่หมด มันก็นอนเฝ้าอยู่ตรงนั้น อิ่มจนกินไม่ได้แล้วยังนอนเฝ้าอยู่ตรงนั้นแหละ นอนซึม ประเดี๋ยวก็ทำเสียงตาดูอาหารที่เหลือ ถ้าหมาตัวอื่นจะมากิน ไม่ว่าตัวเล็กตัวใหญ่ ก็ชู... โอ้... โกงะมากินก็... โส้ง ๆ ๆ ท้องจะแตกอยู่แล้ว จะให้เขากินก็ไม่ได้ หวงไว้

มาดูคนก็เหมือนกัน ถ้าไม่รู้จักธัมมะธัมโม ก็ไม่รู้จักผู้น้อยผู้ใหญ่ ถูกกิเลสคือโลภะ โทสะ โมหะ เข้าครอบงำจิตใจ แม้จะมีสมบัติมากมายก็หวงไว้ไม่รู้จักเฉลี่ยแจกจ่าย แม้แต่จะให้ทานแก่เด็กยากจน หรือคนชราที่ไม่มีจะกินก็ยาก อาจตามาคิดดูว่ามันเหมือนสัตว์จริงหนอ คนพวกนี้ไม่มีคุณสมบัติของมนุษย์เลย พระพุทธองค์ตรัสว่า มนุษย์ดีรัจฉาน มนุษย์เหมือนสัตว์ดีรัจฉาน เป็นอย่างนี้ เพราะขาดความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

ฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงว่าให้พากันมีศีล ความมีศีลดีอย่างไร บางคนว่ามีศีลแล้วจะไปสวรรค์ ไปนิพพาน เรื่องสวรรค์เรื่องนิพพานก็คือเรื่องความสุขหรือความดีทั้งหลาย ถ้ามีศีลธรรมแล้วอยู่กันสบาย ไม่ก่อวุ่น ไม่สร้างความเดือดร้อนใส่หมูใส่คน ใส่บ้านใส่เมือง ใส่พี่บ้าน้าอ่า ใส่เจ้าใส่นาย บ่าวไพร่ราษฎร ไม่มี ถ้าเรามีศีลธรรมก็อยู่เย็นเป็นสุข สมกับที่พระท่านว่า

สีเลนะ สุขะติง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปะทา

สีเลนะ นิพพุติง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสธะเย

เวลาให้ศีลสุดท้ายท่านสรุปอย่างนี้ พวกเราว่า ม้วนศีล (สรุปหรือบอกอานิสงส์) ทำไมจึงว่าม้วนศีล ก็เหมือนเราसानตะกร้านั้นแหละ สานแล้วเราก็ม้วน (ขมวด) ปากมัน แล้วทำหูใส่ ทำสายใส่

สีเลนะ สุขะติง ยันติ จะมีความสุขเพราะศีล มีความสุขเพราะทำถูก นายจ้างกับลูกจ้างมีความซื่อสัตย์ต่อกัน หรือบ่าวไพร่ราษฎร พี่น้องก็ซื่อสัตย์ต่อกัน มันก็สบายเท่านั้น สีเลนะ โภคะสัมปะทา สมบัติทั้งหลายก็มีขึ้นมา ถึงมีน้อยก็สบาย มีหลายก็ไม่ลำบาก ไม่แก่งแย่งกัน นี่คือการสบาย

ถ้าพูดถึงศีล เอากระบะเปาวางไว้ริมทางก็ไม่หาย ของอยู่บ้านก็ไม่หาย สบาย ถ้าคนไม่มีศีลละ อยู่ในกระบะเปาแก่งแย่งกันยังแยะเอาเลย คนแก่ขึ้นรถไฟเอาสตางค์ใส่กระบะเปา เสรีจพวกนั้น คนแก่ตรรถเลย นี่ ถ้าไม่มีศีลมันเดือดร้อนอย่างนี้ มันเป็น ทุกชะติง ยันติ ไม่ใช่ สุขะติง ยันติ ทุกข์เพราะเบียดเบียนกัน กุอาของมีง

มึงเอาของกู ท่านว่า สีเลนะ สุกะติง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปะทา เพราะฉะนั้น ผู้มีน้อยก็สบายตามน้อย ผู้มีมากก็สบายตามมาก เหมือนสัตว์หรือแมลงบางจำพวกมี ๒ ขาเท่ามนุษย์นี้ก็สบาย มีสี่ขาก็สบาย มีหลายขาเหมือนกิ้งกือ มันก็สบาย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีศีล ใครมีมากก็สบาย ใครมีน้อยก็สบาย จะไปหาที่ไหนกันละ ไม่ใช่ชาติหน้า ไม่ใช่ชาติไหน ชาติปัจจุบันนี้แหละ ถ้าพากันสร้างบุญ สร้างกุศลคือสร้างจิตใจของตน คนทุกวันนี้สร้างบุญ ไม่รู้จักว่าบุญอยู่ตรงไหน ไม่รู้เรื่อง พากันไปทำบุญก็ไปรื่นเริงสนุกสนาน กินเหล้าเมายา ก็เสร็จกันแค่นั้น สนุกเท่านั้น

บุญกุศลคือความดี ไม่ก่อกรรม ไม่สร้างความเดือดร้อนวุ่นวาย ดังนั้น จึงว่าเราไม่เคยได้ฟังธรรมพระพุทธรเจ้าเลย เวลาของหายลูกตายเมียตาย จึงพากันร้องไห้ตาเปียกตาแฉะ ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้น เพราะไม่ได้ฝึกไว้ ไม่ได้ซ้อมไว้ ไม่รู้ว่าของมันเกิดได้ตายได้ มันหายเป็น มันเป็นเรื่องธรรมดาจริงๆ นะ ดูซิ บ้านไหน เมืองไหนมันก็เป็นอย่างนี้

พระพุทธรเจ้าท่านให้มาภาวนา ภาวนาคืออะไร คือมาทำจิตใจให้สงบเสียก่อน ปกติใจมันมีอะไรหุ้มห่ออยู่ เป็นใจที่ยังเชื่อไม่ได้ ถ้ามาทำให้สงบแล้ว มันจะเกิดความรู้สึกขึ้นมา ใจมันสบาย สงบ มันจะแสดงอะไรออกมา เห็นรูป เห็นเวทนา เห็นสัญญา เห็นสังขาร เห็นวิญญูณ มันจะค่อยพิจารณาไป เกิดความรู้ว่า อันนี้มันพาดีพาไม่ดี พาผิดพาถูก ท่านให้พิจารณาอันนี้ก่อน เรียกว่า สมถภาวนา เมื่อใจเราสบาย มันสว่าง มันขาว มันสงบ ความนึกคิดที่จิตใจก็สบายขึ้น มันต่างจากความนึกคิดของคนที่ไม่สบายใจ มีความโลภ ความโกรธ ความหลงอยู่ในใจ คือคนนึกคิดไม่ดี ใจไม่สบาย คิดไปทั่ว คิดจนไม่ได้หลับไม่ได้นอน คิดไปสารพัด คิดแต่เรื่องไม่สบายนั้นแหละ ถ้าใจสบายละ คิดไปไหนก็มีแต่เรื่องสบาย เรื่องสงบ เรื่องระงับ มีแต่เรื่องเป็นประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าจิตใจมันเป็นแล้ว ก็เป็นอย่างนั้น ดังนั้นท่านจึงให้พิจารณาเรียกว่า ภาวนา

อย่างพวกเราทั้งหลายที่พากันทำวันนี้ บางคนอาจไม่เคยทำเลย เคยแต่ไปเรียนเอาคาถากับคนนั้นคนนี้ ได้คาถาแล้วก็ไปภาวนาให้พ่อให้แม่ ให้คนโน้นคนนี้ สัตว์โน้นสัตว์นี้ ให้ตนเองไม่มี ตนไม่มีความดีแต่จะให้ความดีแก่คนอื่น จะเอาความดีที่ไหนไปให้เขา อย่างเราจะภาวนาให้พ่อแม่หรือใครก็ตาม ทั้งที่มีชีวิตอยู่หรือล่วงลับไปแล้ว เบื้องแรกเราต้องภาวนาให้ตัวเองก่อน เพื่อชำระความชั่วออกจากจิตใจ ให้ความดีปรากฏขึ้นในตัวเรา ต่อจากนั้นจึงแผ่ความดีที่ตนมีตนได้ให้แก่คนอื่น อย่างนี้จึงจะสำเร็จประโยชน์ได้ ไม่ใช่ทำให้ทุกๆ ที่ตนเองไม่มี นี่คือการความเข้าใจผิด ภาวนาแล้วก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร

การภาวนาคือทำให้เกิดขึ้นมีขึ้น ที่ไม่รู้ทำให้มันรู้ ที่ไม่ดีทำให้มันดี ใจเป็นบาปเป็นกรรมทำให้เป็นบุญเป็นกุศล การสร้างบุญไม่ใช่ทำโดยการให้ทานอย่างเดียว การรักษาศีล การเจริญเมตตาภาวนา การฟังธรรมเหล่านี้เป็นบุญทั้งหมด เป็นเหตุที่จะให้บุญเกิด บางคนจะทำบุญแต่ละที ก็คอยแต่จะให้มันเงินมากมาย เสียก่อน เลยไม่ได้ทำสักที เห็นคนอื่นทำก็อ่อนช้อน* กับท่าน คิดว่าเพิ่นบุญหลายหนอ คนไม่รู้จักบุญ บุญไม่ใช่อย่างนั้น การละความชั่ว ละความผิด มันก็เป็นบุญแล้ว การรักษาศีล การเจริญภาวนา การฟังพระธรรมเทศนา ทำให้เกิดความเฉลียวฉลาดขึ้นมา เหล่านี้ทำให้เกิดบุญขึ้นได้ แล้วคนเราสบายนี้เข้าใจว่า การทำบุญก็คือการให้ทานเท่านั้น เพราะส่วนมากได้ยินพระท่านเทศน์เรื่องทานบารมี ทานอุปบารมี ทานปรมัตถบารมี แต่ไม่ได้อธิบายให้เกิดความเข้าใจ

คนส่วนมากจึงมักเข้าใจกันว่า การทำบุญ คือ การนำเอาสิ่งของไปถวายพระมากๆ คนยากคนจนก็เลยทำไม่ได้ เพราะไม่เข้าใจภาษาบาลีดังที่กล่าว

* ไม่สามารถให้ความหมายในภาษากลางได้อย่างลึกซึ้ง จึงรักษาศัพท์เดิมไว้ ความหมายคล้ายกับพลอยยินดีกับคนอื่นในสิ่งที่เขาทำได้แต่ตนเองไม่มีวาสนา แต่แฝงด้วยความอิจฉามีอยากเป็นเช่นนั้น

ความจริงเรื่องการให้ทานท่านแบ่งไว้ ๓ ระดับ คือ การเสียสละสิ่งของภายนอกจัดเป็นทานบารมี การสละอวัยวะจัดเป็นทานอุปบารมี การสละชีวิตจัดเป็นทานปรমัตถบารมี หรืออีกอย่างหนึ่งว่า ยอมเสียทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ ยอมเสียอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต ยอมเสียชีวิตเพื่อรักษาธรรม

เหล่านี้ถ้าเราเข้าใจก็ไม่มีปัญหา ไม่ว่าคนรวยคนจนก็สามารถทำบุญให้ทานได้ โดยเฉพาะทานที่ไม่ต้องสิ้นเปลืองทรัพย์สิ้นเงินทองคืออภัยทาน ซึ่งทุกคนสามารถทำได้ และทานชนิดนี้พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญด้วย ดังนั้นการสร้างคุณงามความดีมีอยู่หลายอย่าง ให้พากันเข้าใจ บางคนคิดว่าการทำบุญให้ทานได้ผลานิสงส์มาก ก็ทุ่มเทใส่จนหมดเนื้อหมดตัว ไม่รู้เรื่อง

ส่วนคนรู้เรื่อง มีขนาดไหนก็ใช้ไปขนาดนั้น มันอยู่ที่การกระทำ ถ้าทำถูกมันเป็นบุญเป็นกุศลอย่างนั้นแหละ ตัวอย่างเช่น การช่วยเขาชุดบ่อน้ำริมถนน เราผ่านไปก็ได้เห็น เขาทำอะไรก็ช่วยทำ ถามว่าได้บุญไหม ตอบว่าได้ ได้อย่างไร การช่วยเขาชุดบ่อน้ำ ต่อไปภายหน้าเราก็ไม่ต้องซื้อน้ำ ใครผ่านมาก็ไม่ต้องซื้อกิน เพราะเป็นน้ำสาธารณะ ให้ความสุขแก่มนุษย์ทุกๆ ไป อย่างนี้เป็นต้น

อย่างเราอยู่ศาลาก็ช่วยเขาปิดกวาด เขาถอนหญ้าเราก็ช่วย เขาทำอะไรก็ช่วย ไปอาศัยบ้านเขาอยู่ก็เหมือนกัน จะเป็น ๒ วัน ๓ วัน ก็ต้องช่วยเขาทำในสิ่งที่เราทำได้ นี่เรียกว่าบุญ บุญมันอยู่ที่ใจของเรา บ้านไหนมีบุญเราทำได้ คนในบ้านรู้จักเคารพพ่อแม่ เคารพผู้เฒ่าผู้แก่ ทำอะไรก็มีความสุข มีความหมาย คนไม่รู้จักบุญก็วันวายอยู่นั้น จะทำบุญแต่ละครั้งต้องฆ่าเป็ด ฆ่าไก่ ฆ่าวัว ไม่รู้จักเสียเลยจริงๆ บุญไม่ลำบากอย่างนั้นนะ ง่ายๆ ทำไปแล้วสบาย คิดขึ้นมาตอนไหนก็สบายใจ จะอยู่บ้านไหนเมืองไหนก็สบาย ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ถ้าเข้าถึงธรรมะแล้วเป็นอย่างนั้น

โยมผู้ชายก็รู้เรื่องโยมผู้หญิง โยมผู้หญิงก็รู้เรื่องโยมผู้ชาย คนหนึ่งโมโห อีกคนหนึ่งก็เฉยเสีย ปล่อยเสีย มันก็สบาย ถ้าไม่รู้จักศีลรู้จักธรรมก็ทะเลาะกัน

ทั้งเช้าทั้งเย็น ภูหนึ่ง มิงสอง ไม่รู้จักหยุด ผลที่สุดก็พัง มันก็เดือดร้อน ถ้ารู้จัก
ศีลรู้จักธรรมไม่ต้องเถียงกันหรอก พูดกันคำสองคำก็รู้เรื่อง หยุด มีความเคารพ
กันอย่างนั้น ผู้ไม่มีศีลมีธรรมก็ดันกันอยู่นั้นแหละ กูสอง มิงสาม กูสี่ มิงห้า
เอาตลอดคืนเลย อย่างนี้เรียกว่า หากความไม่ดีมาใส่ตัวเอง คือยังไม่เข้าใจธรรมะ
ถ้ารู้จักธรรมะแล้ว โยมผู้หญิงผู้ชายอยู่ด้วยกันสบาย ซื่อสัตย์ต่อกัน จะพูดอะไร
ก็พูดแต่คำจริงคำสัตย์ ไม่นอกใจกัน อันไหนผิดไปแล้วก็ให้มันแล้วกันไป อย่า
เก็บเอามาพูด มันก็จบ อันนี้ไม่อย่างนั้น ของเก่าตั้งแต่สมัยไหนก็ซัดกันมาว่ากัน
จนเกิดทะเลาะกันวุ่นวาย

อยู่ในวัดวาอาราม พระเจ้าพระสงฆ์มีความสามัคคีกัน องค์หนึ่งพูดแล้ว
ก็จบ ไม่มีปัญหา อยู่ในบ้านในเรือนก็เหมือนกัน พ่อแม่พูดแล้วก็แล้วกัน นี่
เรียกว่าอำนาจของศีลของธรรม ถ้ามีศีลมีธรรมมันง่ายอย่างนี้ สีเลนะ สุคะติง
ยันติ... เราจะมีปัญญาพ้นจากทุกข์ได้ก็เพราะศีลนี้แหละ ให้เราพิจารณาอย่างนี้

เมื่อก่อน มีโยมคนหนึ่งเป็นชาวส่วย มาหาอาตมา ถามว่า “ครูบาจารย์
ให้ช้าน้อยรักษาศีล จะให้กินอะไร” อาตมาตอบว่า “ก็กินศีลนั้นแหละ” กินอย่างไร
แกสงสัย เลยบอกว่า รักษาไปเถอะ เดียวก็ได้กินหรอก แกคิดไม่ออก แะจริง ๆ
วันหนึ่งแกมารักษาอุโบสถ แกบอกว่า ไม่รู้คิดอย่างไรหนอจึงไม่ให้กินข้าวเย็น ลอง
กินดูก็ไม่เห็นเป็นอะไร เห็นแต่มันอร่อยเท่านั้น แกว่า แล้วทำไมจึงไม่ให้กิน แก
คิดไป เลยลองกินดูว่ามันจะผิดเหมือนผีเข้าจ้าวขุนย์หรือเปล่า กินดูแล้วก็ไม่เห็น
เป็นอะไร ดีเสียอีก แกว่า ชั่วขนาดนั้นก็มันะคนเรา แกมารักษาศีล อาตมาเลย
บอกว่า เอ้า ให้รักษากันจริงๆ ลองดู ทุกวันนี้รู้จักแล้ว อาตมากลับไปเยี่ยมที่
ภูดินแดง (สาขาที่ ๓) แกมาราบทุกปี มาสารภาพกับอาตมาว่า “โอ้ย ครูบาจารย์
แต่ก่อนผมไม่รู้เรื่องจริงๆ ครูบาจารย์ว่าให้กินศีล ผมไม่รู้เรื่อง เดียวนี้คิดได้แล้ว
ก็กินศีลอย่างครูบาจารย์ว่า ทุกวันนี้เลยสบาย”

คนเราให้รักษาศีลรักษารธรรม ก็กลัวแต่ทุกข์ยากลำบาก มันไม่ใช่อย่างนั้น
นะ ศีลธรรมให้ความเบาความสบายแก่เรา ไม่มีโทษไม่มีภัย คิดไปข้างหน้า คิด

ไปข้างหลังก็สบาย ถ้ามีศีลธรรม คิดไปข้างหลัง ความผิดเราก็รู้จัก เมื่อรู้จักเราก็ตระหนักนั้น ต่อไปก็บำเพ็ญคุณงามความดี มองไปข้างหน้าก็สบาย มองไปข้างหลังก็สบาย ดังนั้น **ความทุกข์ทั้งหลายมันอยู่ที่ความเห็นผิด ถ้าเห็นผิดมีทุกข์ทันที ถ้าเห็นถูกแล้วก็สบาย** พระศาสดาท่านจึงให้สร้างความเห็น การฟังเทศน์ ฟังธรรมก็เพื่อสร้างความเห็นของเรา คือเรายังเห็นไม่ถูกต้อง

ความจริงสิ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้นมันพอดี มันสม่ำเสมออยู่ทุกสิ่งทุกอย่าง เหมือนต้นไม้ในป่านั้นแหละ ต้นยาวก็มี ต้นสั้นก็มี ตรงก็มี คดก็มี ต้นที่มีโพรงก็มี มีทุกอย่าง มันพอดีของมัน คนต้องการต้นคดก็ไปเอา ต้องการต้นตรงก็ไปเอา อยากได้ต้นสั้นต้นยาวก็ไปเอา มันเลยพอดีของมัน ในโลกนี้ก็เหมือนกัน มีทุกอย่าง แต่เราไม่รู้จักเอามาใช้ ถ้าเอามาใช้ก็เอาสั้นมันมาใช้ มีดเล่มเดียวกันนั้นแหละ ใช้ไม่เป็นก็ไม่เกิดประโยชน์

ธรรมทั้งหลายก็เหมือนกัน ถ้าเราพิจารณาไม่ถูกเรื่องก็ไม่ได้บุญ ไม่ได้ประโยชน์ เหมือนคนฟังธรรมไม่เข้าใจ ไม่ได้ธรรมะ ปัญญาก็ไม่เกิด เมื่อปัญญาไม่เกิด ความเห็นถูกมันก็ไม่มี ถ้าความเห็นไม่ถูกต้องการปฏิบัติก็ไม่เป็นผล ผลสุดท้ายฟังเทศน์ฟังธรรมก็เลยเบื่อ เพราะฟังแล้วไม่ได้อะไร อย่างนี้ก็มี อันนี้เพราะความไม่เข้าใจในธรรมะ ถ้าเข้าใจในธรรมะแล้วไม่มีปัญหา สบาย

นั่นแหละท่านจึงบอกว่า **ธัมโม จะ ทูลละโล โลก** การที่จะได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้านี้ก็ยาก คนพูดคนเทศน์มีเยอะ ที่ไหนๆ ก็มี ไม่รู้ว่าพูดขนาดไหน คนปฏิบัติก็เยอะ ไม่รู้ปฏิบัติขนาดไหน ไม่รู้ถูกหรือผิด มันยาก

บัพพะชิต จะ **ทูลละโล** ฟังธรรมแล้วจะได้บวช ในพระศาสนานี้ก็ยาก เหมือนกับญาติโยมจะบวชลูกบวชหลานแต่ละที มันหาโอกาสยาก ครั้นบวชแล้วจะมีศรัทธาประพฤติปฏิบัติตามธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นก็ยาก ดังนั้นทุกวันนี้นั้นจึงน้อยลงไปๆ

พระพุทธเจ้าท่านทรงสอนให้เป็นคนมีปัญญา ถ้าไม่มีปัญญาไม่รู้เรื่องจริงๆ เหมือนกับสมัยก่อน มีประเพณีการทำต้นดอกผึ้ง การทำบุญต้นดอกผึ้งเป็นความเชื่อว่า ถ้าบิดามารดาหรือญาติสายโลหิตสิ้นชีวิตไปแล้ว เกรงว่าจะไม่มีที่อยู่ แล้วจะได้รับความลำบาก หากลูกหลานสร้างปราสาทดอกผึ้งอุทิศไปให้แล้ว ก็จะได้มีวิมานหรือปราสาทอยู่อย่างสบาย ไม่น้อยหน้าใครในเทวโลก ก็ทำกันไปตามประเพณี บางทีทำหมดชีวิตทั้งเท่ากำป็นนี้ แต่เอาควายมาฆ่า เหล้าหมดไม่รู้กัลัง ทำกันอย่างนี้จะได้อบุญเมื่อไร

ถ้าสมมุติว่าเราตาย ลูกหลานทำต้นดอกผึ้งไปให้ เราจะต้องการไหม นึกอย่างนี้ก็น่าจะเข้าใจนะพวกเรา ต้นดอกผึ้งมันจะพาไปสวรรค์ไปนิพพานได้เมื่อไร มันเรื่องเกจอาจารย์เขียนกันขึ้นมาว่าทำอย่างนี้ได้บุญหลาย ใครทำแล้วจะได้ไปเกิดเป็นนั่นเป็นนี่ เราลองมาพิจารณาดูซิว่า มันมีเหตุมีผลแค่ไหน นี่แหละคือการทำตามประเพณี ใครๆ ก็ทำกันมาอย่างนั้น แล้วก็มักอ้างว่าทำกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย อาตมาว่าจะทำมาตั้งแต่สมัยไหนก็ตามทีเถอะ ถ้ามันไม่ถูกก็ต้องทิ้งมันทั้งหมดนี้แหละ

พระพุทธเจ้าท่านให้มีปัญญา คือให้รู้ตามความเป็นจริง ความจริงไม่ใช่อยู่ที่การกระทำสืบๆ กันมา ความจริงอยู่ที่ความจริง เหมือนจิตใจมันโลภ มันโกรธ มันหลง มันไม่มีตัวรู้ มันก็ทำไปตามจิตที่มันหลงนั่นแหละ ก็เลยกลายเป็นประเพณีถือกันมาอย่างนั้น อันนั้นมันประเพณีของคน ไม่ใช่จริยประเพณี ไม่ใช่ประเพณีของพระพุทธเจ้า ทำไปก็ไม่เกิดประโยชน์ นี่แหละท่านว่าฟังธรรม แต่ไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า ฟังธรรมจากเกจิอาจารย์ เลยทำกันไปอย่างนั้น

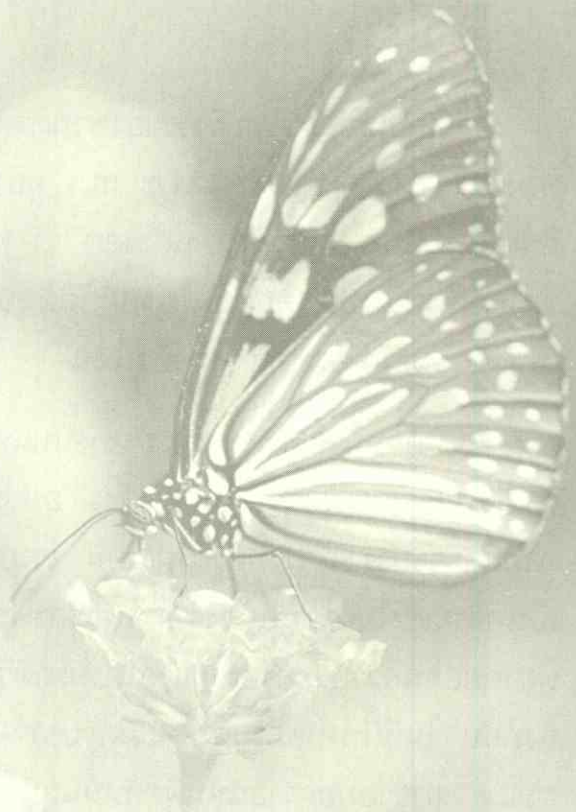
อย่างถึงเดือนห้าเดือนหกก็เหมือนกัน ก็ทำพิธีสะเดาะเคราะห์โดยทำกระทงหน้าวัด ชูดเล็บมือเล็บเท้าใส่ไป ส่วนมากจะทำการกันตามที่มี ความเชื่อว่า จะมีผีหรือวิญญาณสิงสถิตอยู่ เช่น ตามทางแยกหรือต้นไม้ใหญ่ ถ้าเป็นสมัยนี้ก็ตรงที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยๆ วิธีทำคือ นำเอาต้นกล้วยมาทำเป็นกระทงสามเหลี่ยมบ้าง สี่เหลี่ยมบ้าง ตามความนิยม แล้วปักธงเล็กๆ ไว้โดยรอบ ภายในมีเครื่อง

ความทุกข์ทั้งหลาย

มันอยู่ที่ความเห็นผิด

ถ้าเห็นผิดมีทุกข์ทันที

ถ้าเห็นถูกแล้วก็สบาย

สังเวย เช่น ข้าวดำ ข้าวแดง ต่อจากนั้นก็เชิญหมอผีหรือคนทรงมาทำพิธีสวด เช่นผีหรือวิญญาณ มันไม่ถูกหรอก เหล่านี้มีแต่เรื่องนอกรีตนอกรอย คนอื่นทำ ก็ทำกันเลยไม่รู้เรื่อง

นี่แหละเพราะไม่ได้ฟังธรรมะของพระพุทธเจ้า ไปฟังแต่อย่างอื่น ล้วนแต่ทำแล้วไม่เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ไม่มีความหมายอะไร สิ่งทั้งหลายเหล่านี้มันเนื่องจากการฟัง ท่านจึงให้ฟัง เหตุ ปัจจะโย อารัมมะณะปัจจะโย พระพุทธเจ้าท่านสอนว่าสิ่งต่างๆ มีเหตุมีปัจจัย ถ้าเหตุดีผลก็ดี ถ้าเหตุไม่ดีผลก็ไม่ได้ เหตุถูกผลก็ถูก เหตุไม่ถูกผลก็ไม่ถูก ให้ดูเหตุของมัน ผู้มีปัญญาก็ตรัสรู้ธรรมะ เราต้องพิจารณาว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ เหมือนที่กล่าวมานั้นแหละ การทำต้นดอกผิ้งนั้นจะกันนรกอเวจีได้ไหม อาตมาว่า ถ้าไม่หยุดทำความชั่วแล้ว มันหยุดความผิดไม่ได้ ให้เราพิจารณาอย่างนี้ ถ้าเรามีหลักพิจารณาอย่างนี้จะสบาย บุญก็จะค่อยเกิดขึ้น จะค่อยรู้ค่อยเห็นเรื่อยๆ ไป

ทุกวันนี้ บริษัทบริวารของพวกเราทั้งหลาย คือ ภิกษุ ภิกษุณี สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา พระ เณร อุบาสก อุบาสิกา บริษัท ๔ ยังมีอยู่ แต่ก็น้อยไปหมดไป เราสังเกตได้ง่ายๆ ว่า ทุกวันนี้นักบวชนักพรตที่เป็นเนื้อนาบุญของพวกเรา ที่เป็น สุปฏิปันโน ปฏิบัติดี อสุปฏิปันโน ปฏิบัติตรง ญาญปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อพ้นทุกข์ หาดูซิ มีไหน

ทุกวันนี้เราอ่านธรรมะกันทั้งนั้นแหละ แต่เป็นธรรมะที่แต่งขึ้นภายหลัง เราฟังไม่เข้าใจหรือเข้าใจไปอย่างอื่น อย่างบางตำรากล่าวว่า พระยาธรรมจะมาตรัสและจะนำตะแกรงทองคำมาร้อน เราก็เข้าใจว่าเป็นตะแกรงทองคำจริงๆ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แม้แต่เรื่องพระยาธรรมก็เช่นกัน พวกเราเข้าใจว่าจะต้องคอยจนกว่าพระศรีอารยเมตไตรยมาตรัส อันนี้มันไกลไป ไม่ใช่พระยาธรรมองค์นั้น ในที่นี้ท่านหมายถึง จะมีครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติชอบมาประกาศธรรมะ มาช่วยบอกว่าอันนั้นผิดอันนั้นถูก เรียกว่าร้อน คนไหนปัญญาน้อย นึกไม่ถึง ไม่เชื่อก็หลุดไปๆ พระยาธรรมก็คือเรื่องธรรมะนั้นเอง คือธรรมะอันแท้จริงจะค่อยพ้นขึ้นมา

สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเมื่อเจริญขึ้นมันก็เสื่อม เหมือนมะม่วง ขนุน เมื่อสุกเต็มที่มันก็หล่น พอเมล็ดถูกดินก็เป็นต้นงอกขึ้นมาใหม่อีกฉันใด ธรรมะถ้าเสื่อมเต็มที่แล้ว ก็เกิดปฏิกิริยาขึ้นมา สาวกของพระพุทธเจ้าก็ยังมีอยู่ พระศาสนาของพระองค์ยังไม่จบสิ้น เป็นเหตุให้ก่อธรรมะที่แท้จริงขึ้นมาประกาศได้ เรียกว่านำตะแกรงทองคำมาร้อน คือนำธรรมะมาอธิบาย แนะนำพร่ำสอนประชาชน พุทธบริษัทให้เกิดความเข้าใจ ผู้ที่มีตถะญาณปัญญายากก็ไม่ค้าง เพราะไม่เชื่อ ไม่มีศรัทธา ไม่ได้พิจารณา ถ้าผู้มีบุญวาสนาพิจารณาดู มันจริง นี่คือนักที่ค้างตะแกรงทองคำ ไม่ใช่ตะแกรงที่ทำจากไม้ไผ่ตามธรรมชาติบ้านเรา ไม่ใช่อย่างนั้น คำสอนของพระพุทธเจ้าจะมาชักจูงพวกเราทั้งหลาย หมายความว่า ธรรมะจะเจริญขึ้นๆ ที่จมก็จมไป ที่ฟูก็ฟูขึ้น

เดี๋ยวนี้เราจะหาที่พึ่งไม่ได้แล้ว อย่างนักบวชนักพรต ลูกหลานของเรามาบวชกันทุกวันนี้ ส่วนมากก็บวชเจ็ดวันสิบห้าวันเท่านั้นแหละ แล้วก็สึกไปๆ เลย ไม่มีใครอยู่วัด วัดเลยไม่เป็นวัด เพราะไม่มีใครอบรมสั่งสอนกัน ไม่มีที่เกาะที่ยึดที่มั่นหมาย เพราะขาดกรรมฐาน ขาดการภาวนา ขาดการอบรมบ่มนิสัย มันขาดอย่างนี้ เลยมีแต่เรื่องเดือดร้อนกระวนกระวาย การบวชส่วนมากก็บวชกันตามประเพณีชั่วคราว ทุกวันนี้วัดก็เลยเป็นเหมือนคุกเหมือนตะราง เข้าไปก็ร้อนทันทที่อยู่ไม่ได้ ที่ที่มันเย็นเลยกลับเป็นที่ร้อนทุกวันนี้ ที่ถูกก็เลยกลายเป็นผิด เพราะคนไม่ได้อบรมธรรมะ ดังนั้น พวกเราทั้งหลายจึงขอให้เอาไปพิจารณาให้มันดีๆ

ทุกวันนี้มันจะยาก เพราะโลกกับธรรมะมันแข่งกัน ฝ่ายโลกเขามีอะไรบ้าง ของกินมีหลายสิ่งหลายอย่าง ของที่จะฟังก็เยอะ สิ่งที่จะดูก็เยอะแยะ ไม่เหมือนสมัยก่อน ที่นี้หันมาดูทางธรรมะมีอะไรบ้าง มีแต่เรื่องปัญญาบารมี ปัญญาอุปบารมี ปัญญาปรมัตถบารมี ฟังกันไม่รู้เรื่อง มันจึงไม่เข้าถึงสันหลังของมนุษย์ทุกวันนี้ เลยไม่รู้เรื่องรู้ราว

ความจริงเรื่องปัญญาบารมี ก็รวมอยู่ในบารมี ๑๐ มี ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐาน เมตตา อุเบกขา บารมีเหล่านี้แยกออกเป็น ๓ หมวด คือ บารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมี รวมเป็นบารมี ๓๐ ทศ ที่พระโพธิสัตว์ก่อนที่จะตรัสรู้ ต้องบำเพ็ญให้ได้ครบบริบูรณ์ทุกๆ พระองค์ ปัญญาบารมีก็แยกเป็น ๓ ระดับ เหมือนกับทานบารมี คือ ปัญญาระดับปกติธรรมดา ระดับกลาง และระดับสูงสุด ตัวอย่างเช่น ปัญญาระดับศีล ขจัดกิเลสส่วนหยาบ ปัญญาระดับสมาธิ ขจัดกิเลสส่วนกลาง ปัญญาระดับสูง ขจัดกิเลสส่วนละเอียด แต่โดยมากฟังกันไม่รู้เรื่อง จึงมักจะมีปัญหา

เวลาทำบุญก็เหมือนกัน นิมนต์พระไปสวดมนต์ สวดมงคล สวดยังกะ อึ้งร้อง ผู้ฟังไม่รู้เรื่องเพราะไม่ได้อธิบายให้คนฟังเข้าใจ เลยเร่งให้พระสวดจะได้

จบเร็วๆ แล้วรีบกลับวัด เขาก็จะได้ฟังหมอลำกันสนุกสนาน เฮฮากันทั้งคืน มันจะเหลืออะไรพวกเรา เพราะโลกมันทับถมหมดแล้ว ลูกหลานของเราทุกวันนี้ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส โภกฐิ์พะ ธรรมารมณ์ เป็นคนมักใหญ่ใฝ่สูง สอนกันไม่ฟังเพราะขาดธรรมะ ฉะนั้น ผู้ที่จะได้มาอบรมบ่มนิสัยทุกวันนี้จึงหายาก

อาตมาถึงว่าญาติโยมเป็นผู้มีบุญมาก ที่มีวัดปฏิบัติอยู่ใกล้เหมือนกับเรามีทนายความไว้ประจำบ้านหรือมีแพทย์มีหมอประจำเรือน เมื่อตัวเราก็ตี ลูกเมียพี่น้องเราไม่สบายก็จะได้ไปหาแพทย์หาหมออุ่นใจ อันนี้ฉันใด ความทุกข์ ความไม่สบาย ความเดือดร้อนต่างๆ เราจะได้หาโอกาสไปพึ่งเทศน์ฟังธรรมตามกาลเวลาอย่างน้อย ๗ วันครั้งหนึ่งก็ยิ่งดี ได้มาอบรมบ่มนิสัย มาได้ยินได้ฟัง จะได้ทำลายความคิดผิด ความเห็นผิดของเรา ตลอดลูกหลานของเราก็จะได้สร้างนิสัย บัจจยไปในทางคุณงามความดี แม้ความผิดจะมีอยู่ ก็จะมีปัญญาพิจารณาเลิกละไปในวันข้างหน้าได้

อย่างบ้านหาดเราเนี่ย อาตมาเคยมาสั้มก่อน ได้ฝึกหัดเอาไว้ ปัจจุบันนี้เด็กๆ ดีขึ้นเยอะ พอเห็นพระประณมมือกันเป็นแถว แม้แต่เด็กยังไม่ห่มผ้าก็ยังรู้จักประณมมือ นี่ต้องหัดเอา ฝึกเอา มันได้ยินได้ฟัง ได้รับคำแนะนำพร่ำสอน มันจึงเกิด มันจึงเป็นขึ้น ค่อยฝึกค่อยหัด จากคนหนึ่งเป็นสองคน นานเข้าเลยเรียบร้อยสวยงามขึ้นมา ทั้งนี้เพราะอาศัยการฝึกหัด อย่างนี้ท่านเรียกว่า อาณิสสของการอยู่ใกล้วัด

ใจเราก็เหมือนกัน เราฟังเทศน์ฟังธรรมจึงเกิดความรู้ความเห็นขึ้นมา เวลากระทบสิ่งโน้นสิ่งนี้ก็มีความรู้ มีปัญญาพิจารณา การประพฤติปฏิบัติก็คือสิ่งเหล่านี้ สิ่งไม่ดีที่เราทำมานาน ก็ค่อยละค่อยถอนมันไป เรียกว่าการประพฤติปฏิบัติ การปฏิบัติไม่ใช่ปฏิบัติเฉพาะนักบวชเท่านั้น ในครั้งพุทธกาลอยู่บ้านอยู่เรือน ก็เป็นผู้ถึงพระรัตนตรัย ถึงไตรสรณคมน์ เป็นโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี มีเยอะเยอะ

บางคนคิดว่าจะไปทำบุญให้ทานก็ไม่มีเวลา มันยุ่งยาก คนไม่รู้จักบุญ บุญเป็นเรื่องสร้างคุณงามความดีให้เจ้าของ การสร้างคุณงามความดีไม่เห็นยากอะไร อย่าง เดินไปเห็นของเขา นี่ก็อยากจะได้แต่ไม่เอาเพราะกลัวความผิด กลัวบาป กลัวคุก กลัวตาราง นี่ก็เป็นการสร้างคุณงามความดีแล้ว เป็นการสร้างคุณงามความดีให้แก่ตนเอง ถ้า ไม่ได้ยินไม่ได้ฟัง ก็ไปลักไปฉ้อโกงเขา ก็เท่ากับสร้างคุณงามความดีให้แก่ตัวเอง มัน บาปอยู่ตรงนั้น บุญอยู่ตรงนั้น และการปฏิบัติก็อยู่ตรงนั้น เห็นความผิดก็ไม่ทำ ไปที่ไหนใจก็เป็นบุญที่นั่น มีความฉลาดอยู่ในจิตของตนเอง อันนี้แหละท่านเรียกว่า ธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว

ไม่ใช่ธรรมที่เราไปเรียนเอาวิชาอาคม ได้มาแล้วกับนกก็เสกใส่ก้อนหินก้อน กรวด แล้วก็หว่านไปให้มารักษาเรา ไม่ใช่อย่างนั้น ที่ว่าพระธรรมย่อมรักษา ผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว พระธรรมคือใจที่รู้ว่าอันนี้ผิดอันนี้ถูก อย่างนี้เป็นไป เพื่อเบียดเบียนตน เบียดเบียนคนอื่น รู้อย่างนี้ความผิดความชั่วก็ไม่กล้าทำ ทำไม เพราะใจมันรู้ รู้จักผิด รู้จักถูก นั่นคือธรรมะ ถ้าเราไม่ทำผิดทำชั่ว ธรรมะก็ คุ่มครองเรา ใจเรานั้นแหละเป็นผู้รู้จักธรรมะ นี่เรียกว่าพระธรรมย่อมตามรักษา เราปฏิบัติธรรม พระธรรมก็ตามรักษาเรา ใครไม่รู้จักธรรมะ ธรรมะก็ไม่รักษา นี่เรียกว่าของรักษา ของรักษาอยู่ที่ไหน อยู่ในธรรมนั้นแหละ

แต่คนเรามักเชื่อของรักษาในทำนองไสยศาสตร์ โดยเฉพาะเมื่อเจอพระ รูดงค์ มักจะมีโยมไปขอของรักษา คือคาถาอาคมกันภูตผีปีศาจเพื่อให้ตน แคล้วคลาดจากภยันตราย ในทำนองเดียวกันก็มีการเอาอกเอาใจผีบ้านผีเรือนโดย การทำหิ้งบูชา ซึ่งแฝงตัวปริศนาว่า ชันห้าชันแปด (น่าจะมีความหมายว่า คีลห้า คีลแปด) เพราะคนรักษาศีล คีลก็จะรักษาเขาเอง แต่ก็เพี้ยนไปเป็นเรื่องผีสา งเวทดา จึงต้องบูชาด้วยวัตถุ โดยการเอาดอกไม้ธูปเทียนไปกอง เอาข้าวแห้งไป บูชาอยู่ทุกวัน มีแต่หนูเท่านั้นแหละจะไปย่นลงมาใส่หัวเวลากลางคืนนะ อันนั้นมัน จะรู้อย่างไรว่าเราดีเราชั่ว ของอย่างนั้นมันจะรักษาคนได้อย่างไร รีบร้อนทั้งทำให้มัน สะอาด แล้วเอาพระพุทธรูปสวยๆ ไปใส่ไว้แทนจะดีกว่า

ของรักษาเราก็คือใจของเรา รู้จักว่าอันนี้มันผิดตามที่ครูบาอาจารย์ท่าน
แนะนำ ถึงท่านไม่บอก มันก็ผิดอยู่ พยายามละ อย่าทำอย่าพูด นี่เรียกว่า
พระธรรม ใจเราที่รู้จักผิดรู้จักถูกนี้แหละ ธรรมชาติความดีของเราทั้งหลายตามรักษา
คือใจเรามั่นสูงเอง มันละเอง ประพฤติปฏิบัติเอง อันไหนชั่ว อันไหนผิดก็ไม่ทำ
นี่แหละเรียกว่าพระธรรมตามรักษา ไม่ใช่พระธรรมอยู่บนชั้นกระหย่องนะ อันนี้
มันชั้นข้าวแห้ง จะตามรักษาใครได้ มีแต่หนูเท่านั้นแหละจะไปกิน เรื่องมันเป็น
อย่างนี้

อามิสบูชากับปฏิบัติบูชา อามิสบูชาคือบูชาด้วยคือสิ่งของ จะบูชาอะไร
ก็ได้ที่เห็นว่าเป็นคุณ อย่างถ้าเราเป็นไข้ไม่สบาย มีคนเอาหยูกยามาให้ก็สบาย
เราจน มีคนเอาเสื้อผ้าอาภรณ์มาให้ก็สบาย หรือเวลาหิว มีคนเอาข้าวมาให้กิน
ก็เป็นบุญ นี่คืออามิสบูชา ให้คนไม่มี ให้คนยากจน ถวายของแก่สมณชี
พราหมณ์ตลอดถึงสามเณรตามมีตามได้ เป็นอามิสบูชา

การปฏิบัติบูชา คือ การละความชั่วออกจากจิตใจ อาการประพฤติปฏิบัติ
เรียกว่าปฏิบัติบูชา ให้พากันเข้าใจอย่างนั้น ที่นี้ของรักษาก็คือใจของเรา ไม่มีใคร
มารักษาเราได้นอกจากเรารักษาเราเอง พระอินทร์ พระพรหม พญายม พญานาค
ทั้งหลายไม่มี ถ้าเราไม่ดีแล้ว ไม่มีใครมารักษาเราหรอก พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น
จริงๆ นะ ไม่ใช่ที่เราทำผิดขนาดไหน ก็ยังเรียกหาคุณครูบาอาจารย์ คุณมารดา
บิดาให้มาช่วย ไปขโมยควายเขาก็ยังประณมมือให้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
มาช่วย “สาธุ ขอให้เขาไปได้ตลอดรอดฝั่งเถอะ” ฝัน ใครจะตามรักษาคนชั่ว
ขนาดนั้น ท่านบอกว่าอย่าทำก็ไม่ฟัง นี่คือการเข้าใจผิดของคน มันเป็นอย่างนี้
มันหลงถึงขนาดนี้ จะว่าอย่างไร พระพุทธเจ้าสอนว่าให้ดูเจ้าของ เราทั้งหลายเป็น
ผู้รักษาเจ้าของ

อัตตา หิ อัตตะโน นาโถ โภ หิ นาโถ ปะโร ลียา เราเป็นที่พึ่งของเราเอง
คนอื่นเป็นที่พึ่งของเราไม่ได้ เราต้องทำเอง สร้างเอง กินเอง ทำผิดแล้วทำถูกเอง
ทำชั่วแล้วละเอาเอง เป็นเรื่องของเจ้าของ ท่านจึงบอกว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

มันถูกที่สุดแล้ว เรามัวแต่ไปหาของดีกับคนอื่น พระพุทธเจ้าสอนแล้วสอนอีก สอนให้ทำเอง ปฏิบัติเอง พระพุทธเจ้าท่านแนะนำชักจูงอย่างนี้

อย่างทุกวันนี้ พอญาติพี่น้องตาย ท่านว่าให้ชักจูง เราก็อพาพระไปจูง เอา ฝ้ายต่อไหม เอาไหมต่อฝ้าย ดึงกันมะนุงมะนัง เข้าป่าช้าโน้น ไม่ใช่จูงอย่างนั้น อาตมาว่ารีบหามาไปเร็วๆ นั่นแหละดี มันจะได้ไม่หนัก บางทีก็ยุ่งอยู่กับจวน้อย (เถรน้อย) พระรุ่งพระวังอยู่กับจิ๋ว เด็กตัวเล็กๆ กำลังเลี้ยงควายอยู่ก็เรียกมาบวช บวชจูงพ่อจูงแม่ จูงก็จะไม่ไหวแล้ว เดี่ยวหิวข้าว หิวน้ำ ร้องไห้ นั่นไปจูงกัน อย่างนั้น นี่แหละคือความเห็นผิด

เรื่องการชักจูง ก็เหมือนกับอาตมากำลังจูงอยู่เดี๋ยวนี้แหละ คือการแนะนำ พร่ำสอน บอกทางไปสวรรค์ บอกทางไปนรกให้ แนะนำให้เลิกสิ่งนั้น ให้ประพฤติกสิ่งนี้ อย่างนี้เรียกว่าชักจูงแนะนำพร่ำสอน จูงต้องจูงในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่นี้แหละ ให้ไปคิดพิจารณา เอาไปภาวนาดูว่ามันถูกไหม ถ้าสงสัยก็มาฟังอีก จะบอกให้ชี้ให้ แนะนำพร่ำสอนให้ นี่เรียกว่าชักจูงคน ไม่ใช่เอาไหมต่อฝ้าย เอาฝ้ายต่อไหม จูงกันวนวาย ไม่ได้ความอะไร มันน่าหัวเราะ จูงอย่างนั้นมันจูงไม่ได้

บางทีก็เอาข้าวตอกมาหว่าน ในขณะที่จูงศพไปป่าช้า โดยมีความเชื่อว่า พวกผีหรือเปรตที่คอยรับส่วนบุญมีอยู่ เพื่อจะไม่ให้พวกนั้นรบกวนผู้ตาย จึงมีการหว่านข้าวตอกไปด้วย

ความจริงบรรพบุรุษท่านสอนว่า คนเราเหมือนข้าวตอก เวลาหว่านไปมัน ก็กระจัดกระจายไป เหมือนสังขารร่างกายนี้ มีลูกมีเมีย มีลูกเต้าเหล่าหลาน มีเนื้อ มีหนัง มีแขน ขา หู ตา เป็นต้น ผลสุดท้ายก็กระจัดกระจายกันไปอย่างนี้ แดกกระสานซ่านเซ็นไปตามสภาวะ เกิดในโลกนี้มันก็มีแค่นี้ เหมือนข้าวตอก ดอกไม้ที่โรยไปตามดินตามหญ้า สังขารร่างกายนี้มันก็มีแค่นี้ ท่านให้ พิจารณาอย่างนี้ แต่เราก็มายกให้ฝึกิน ไปคนละเรื่องอีกแล้ว เรื่องเหล่านี้ พิจารณาให้มาก ๆ หน่อย พิจารณาให้ดี ถ้าเราเข้าใจตัวเราแล้วสบาย นี่ละการ

ประพจน์ปฏิบัติมันถึงต่างกัน ถ้าเรานำไปพิจารณาแล้วจะเห็น เห็นได้จริงๆ เห็นในใจของเราแน่แหละ แล้วมันจะค่อยสว่างขึ้น ค่อยขาวขึ้น ค่อยรู้ขึ้นมา

เหมือนกับเราเรียนหนังสือ แต่ก่อนกว่าจะรู้อะไร ครูจับไปเขียน ก ข ไม่รู้เขียนอะไร ไม่รู้เรื่อง แต่ก็เขียนไปตามครู พอเขียนพยัญชนะได้ก็เขียนสระอะ สระอา สระอิ สระอี แต่ก็ยังไม่รู้เรื่องหรอก ขี้เกียจก็ขี้เกียจ พอเขียนเป็นแล้ว ก็เอาพยัญชนะกับสระมาผสมกัน เอาสระอาใส่ตัว ก อ่านว่า กา ใส่ตัว ข อ่านว่า ขา ว่าไปตามครู เรียนไปศึกษาไปต่อมาก็เลยรู้เรื่อง เลยกลายเป็นคนอ่านออก เขียนได้

อันนี้เราลองพิจารณาดู การที่จะรู้จักบุญรู้จักบาป ตอนแรกก็อาศัยคนอื่นนี้แหละ ต่อไปมันจะรู้เอง ท่านจึงว่า ความดีความชั่วอยู่ที่ตัวเจ้าของ แม้แต่พระพุทธเจ้าก็เอาให้ใครไม่ได้ ให้ได้ก็คือบอกให้ทำอย่างนั้นๆ แล้วเราก็ประพจน์ปฏิบัติไปตามศรัทธา จะเป็นประโยชน์แก่เรามาก อย่าพากันหลงมกมาย ให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ผู้ถึงพระรัตนตรัยไม่ต้องถือภูตผีปีศาจ

อย่างอาตมาไปภาวนาอยู่ที่ไหนก็สบาย ด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยความเชื่อพระพุทธเจ้าของเรานั้นเอง เชื่ออย่างไร เชื่อว่าไม่มีตรงไหนที่พระองค์สอนให้คนชั่วสอนให้คนทำผิด ไม่มี ในสูตรในตำราไหนก็ไม่มี อาตมาอ่านแล้ว ถึงว่าพระพุทธเจ้าเป็นผู้เลิศประเสริฐจริงๆ อาตมาเชื่อท่าน ท่านว่าให้สอนตนเองให้พึ่งตนเอง ก็พึ่งตนเองจริงๆ ทำตามท่าน ไปทำอยู่ที่ไหนก็สบาย อยู่ในถ้ำในป่าในเขา จะอยู่ที่ไหนก็ไม่มีอะไร สบาย เพราะความซื่อสัตย์สุจริตนี้แหละ เลยเชื่อมั่นว่าพระพุทธเจ้าสอนให้พึ่งตนเองนี้ถูกแล้ว เราก็เหมือนกัน แม้จะเป็นฆราวาสอยู่บ้านครองเรือน ก็อย่าพากันสงสัยอะไร เพราะความดีความชั่วอยู่ที่ตัวเรา

อัตตะนัง โภทะยัตตาทัง จงเตือนตนด้วยตนเอง ค่อยทำไป ดูแต่หินก้อนใหญ่ๆ ทุบไปเรื่อยๆ มันก็แตก พวกเรายังไม่รู้ ค่อยสอนค่อยปฏิบัติก็จะรู้ขึ้นมาได้

ชีวิตของเรามันไม่นานนะ กาลเวลาไม่อยู่ที่เดิม วันนี้มันก็กินไปแล้ว หหมดไปแล้ว กินไปตลอดวันตลอดคืน กินไปเรื่อยๆ มันไม่หมดไปเฉพาะเดือน เฉพาะปีเท่านั้น สังฆารเราก็ร่วงโรยไปด้วย เช่น ผม เดี่ยวนี้ผมยังไม่หงอก ต่อไปมันจะหงอก มันจะแก่ หูแก่ ตาแก่ เนื้อหนังมันสาไปด้วย แก่ไปหมดทุกสิ่งทุกอย่าง นี่แหละท่านถึงว่าความเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันแก่ไป ตายไป ฉะนั้น ขอให้พากันเชื่อมั่นในตนเอง ยึดเอาคุณพระศรีรัตนตรัย **ผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย ไม่มีอะไรจะมำทำร้ายได้**

นี่แหละการให้ทำความเพียรวันนี้ ไปถึงบ้านก็ให้ทำ บางที่ยุงกับลูกหลานมากมาย นอนตื่นแล้วก็มานั่งภาวนา พุทฺโธ ๆ ๆ อันนี้ถ้าจิตสงบแล้วก็เรียกว่าใกล้พระนิพพาน นี่แหละเรื่องภาวนา ไม่ใช่ภาวนาอยู่แต่ในวัด อยู่บ้านเราก็ทำได้ ว่าง ๆ เราก็ทำ แม้จะทำมาค้าขาย ทำนาทำไร่ก็ทำได้ หรือแม้แต่ชุดดินถอนหญ้า เวลาเมื่อยเข้าไปพักได้ร่มไม้ก็ทำได้ นั่งภาวนาพุทฺโธ ๆ ๆ เดี่ยวก็จะได้ดีจนได้ หมั่นระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์ แล้วตั้งจิตพิจารณา พุทฺโธ ๆ ๆ สบาย นี่เรื่องที่พระพุทฺธเจ้าสอน ให้พากันจดจำเอาไว้ สอนไปมากก็มาก เดี่ยวบุญจะหมด ให้ดูที่เรานะ อย่าไปดูที่อื่น มันจะดีจะชั่วให้ดูที่ตัวเรา นี่แหละคำแนะนำพร่ำสอน วันนี้ให้เอาไปคิดพิจารณาดู ค่อยทำไป ดูวันละนิด เดี่ยวมันก็จะสะอาดหรอก

วันนี้เชื่อว่าพวกเราทั้งหลายได้บำเพ็ญทาน รักษาศีล ได้เจริญภาวนา ได้ฟังธรรมเทศนาหลายอย่าง เทำนี้ก็เป็นบุญแล้วละ ได้สร้างบุญแล้ว ได้ความเข้าใจแล้ว ต่อไปเราจะไปทำภารกิจงานที่บ้านไหนเมืองไหน ภาวະที่อาตมาได้พูดได้กล่าวไปนี้มันถูกอยู่หรอก มันจะค่อยๆ รู้จักไป

เอ้า วันนี้สมควรแก่เวลา.

ปัญญาจะไม่เกิดขึ้นจากความอยาก
จงแผ่ดูจิตและกายอย่างมีสติ
แต่อย่ามุ่งหวังที่จะบรรลุถึงอะไร

